

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ГРОМАД НА ЗАСАДАХ ГЛОБАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА: ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ III ФАЗИ ПРОЕКТУ ЄС/ПРООН «МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК, ОРІЄНТОВАНИЙ НА ГРОМАДУ»

Ткаченко Ю.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів

Черкаський державний технологічний університет

Бардіна Т.О., старший викладач кафедри підприємництва і права

Полтавська державна аграрна академія

В статті надана оцінка результатів III Фази Проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» в регіональному розрізі в аспекті результативності, сталого розвитку громад, впливу на реформу децентралізації та розвитку глобального партнерства. Відображено фінансові показники III Фази проекту по 12-ти регіонах України, зокрема проаналізовано бюджети мікропроектів, основних бенефіціарів та структуру фінансування за компонентами проекту. В порівняльному аспекті описано досвід реалізації мікропроектів та показники Черкаської та Полтавської областей по III Фазі Проекту.

Ключові слова: сталий розвиток, Проект МРГ, глобальне партнерство, територіальна громада, мікропроект, регіон.

Постановка проблеми. Європейський союз надає фінансову та технічну допомогу в рамках української програми реформ, реалізуючи свої проекти в найрізноманітніших секторах, областях та містах України. Допомога зі сторони ЄС полягає, зокрема, у підтримці демократичного прогресу та ефективного управління, нарощуванні потенціалу в адміністративній сфері та розвитку інфраструктури. Проект МРГ як механізм реалізації місцевого розвитку підтримується з 2008 року. Починаючи з 2015 року, він був повністю приведений у відповідність з програмою надання широкомасштабної підтримки ЄС для реформ у сфері децентралізації, економічного розвитку та залучення громадянського суспільства. За цей час проект охопив понад 80% території країни і підтримав місцеві громади у впровадженні їх ініціатив. Створюючи такі умови, за яких місцеві жителі стають активними громадянами, проект ПРООН та ЄС поширює сталий місцевий, соціально-економічний розвиток в Україні, а навчені громади забезпечують довготривалий ефект від реалізації проекту [1].

Науковою основою реалізації Проекту ЄС/ПРООН в Україні є діяльність Національної освітньої мережі ВНЗ-партнерів Проекту, яка об'єднує 35 університетів-партнерів, які працюють в напрямі пропагування та реалізації ідей сталого розвитку, об'єднали свої зусилля щодо навчання та поширення методології Проекту. Інституалізація освітньої та наукової взаємодії відкриває нові перспективи реалізації концепції сталого розвитку в областях, містах та селищах на всій території України, що є прототипом формування унікальної мережевої моделі глобального партнерства. Науковці зі всієї України, що входять в Національну мережу, системно досліджують передумови впровадження проектних ініціатив, всебічно аналізують результати та наслідки Проекту тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Суттєвим науковим і практичним внеском у вирішення проблем, які гальмують поступ українського суспільства на шляху до сталого розвитку є численні наукові заходи, проведені на базі

університетів-партнерів, та відповідно наукові публікації вчених, зокрема і спільні. Так, у колективній монографії „Проблеми сталого розвитку суспільства: погляд очима різних поколінь” висвітлено теоретико-методологічні ідеї сталого розвитку суспільства, наукові підходи до вирішення проблем сталого розвитку на локальному, регіональному та глобальному рівнях, практичні рекомендації щодо збалансованої реалізації всіх компонент сталого розвитку [2]. Монографія містить конкретні пропозиції як відомих, так і молодих науковців у напрямі сталого, і, зокрема, місцевого розвитку, орієнтованого на громаду.

Відмінною особливістю досліджень науковців Національної мережі ВНЗ-партнерів Проекту ЄС/ПРООН «МРГ» є багатоаспектність визначених авторами проблем сталого розвитку та міждисциплінарний підхід до їх вирішення. Так, соціальні та управлінські аспекти глобального партнерства та їх відображення в рамках проекту ЄС/ПРООН відображені в дослідженнях Г. Мелеганіч [3,4], О. Шершньової [5] та ін. В компоненті енергозбереження потужну наукову платформу сформували дослідження Г. Мозолеви́ча [6], І. Семененко [7] та ін. Фінансові, економічні та маркетингові аспекти сталого розвитку громад відображені в публікаціях Ю. Петрушенка, Ю. Данька [8, 9], В. Усик [10] та ін.

Теоретичним каркасом досліджень сталого місцевого розвитку слугували дослідження провідних науковців, зокрема регіоналістів: В. Геєця, В. Захарченка, Л. Петкової, О. Коломицевої та ін.

Методологічна основа Проекту, її відображення та результати висвітлені в публікаціях, підготовлених в рамках проекту ЄС/ПРООН «МРГ» [11], авторами яких є Джейсінгх Сах, Хендрік ван Зіл (Хенк), О. Рудич, Т. Головченко, А. Белявська, С. Слабінська та інші.

Практичний компонент проекту представлений реалізованими ініціативами громад по всій Україні та їхнім досвідом участі. У цілому, впродовж I-III фаз МРГ було підтримано близько 3,900 ініціатив з місцевого розвитку, серед яких 1810

проектів спрямовані на відновлення будівель шкіл та дитячих садочків, 708 проектів стосуються медичних пунктів, 157 – систем водопостачання, 18 – охорони навколишнього середовища, 64 – сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, та 1044 проектів у сфері енергозбереження.

Згідно з оцінками, близько 5,6 мільйонів осіб більше, ніж на 2830 місцевих адміністративних одиницях (тобто майже 20 відсотків від загальної кількості населення) отримали підтримку та вигоду в рамках Проекту МРГ, починаючи з 2008 року, тим самим було закладено фундамент для успішного запровадження реформ з децентралізації уряду та регіональної політики [12].

Метою дослідження є оцінка результатів III Фази Проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» в контексті впливу на розвиток громад, ефективності реформи децентралізації та розвитку глобального партнерства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Третя фаза Проекту МРГ (МРГ III) безпосередньо спрямована на підтримку Уряду України щодо реалізації реформ у сфері децентралізації та місцевих органів управління, згідно з Розпорядженням Уряду «Щодо реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 2014 року. Технічна підтримка, нарощення потенціалу та фінансування в рамках МРГ розширили автономність та створили механізми організаційної підтримки місцевих органів влади, а також дозволили досягти подальшої вертикальної активізації залучення громад по всій території країни. Заходи МРГ були зосереджені на відновленні базової соціальної та комунальної інфраструктури у таких пріоритетних сферах, як енергоефективність, охорона здоров'я, охорона

довкілля та управління водними ресурсами, а також розвиток сільськогосподарської діяльності у сільських, міських та напівміських районах.

МРГ III надав більше можливостей у сфері підвищення енергоефективності у багатоквартирних будинках зі залученням громадян відповідних для застосування інноваційних практик на мікролокальному рівні.

Проект МРГ заснований на концепції спільної відповідальності та спільного фінансування проектів місцевого розвитку. Період реалізації III фази Проекту МРГ – 2014-2017 рр., загальний бюджет проекту складає 23.8 млн. євро, (з них 23 млн. євро надає Європейський Союз та 800 тис. євро – ПРООН в Україні).

Діяльність Проекту МРГ-III успішно поширена на 24 області України, 201 район та 25 міст.

Аналізуючи південний, східний та центральний регіони (12 областей: Черкаська, Дніпропетровська, Донецька, Харківська, Херсонська, Кіровоградська, Київська, Луганська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Запорізька), варто відзначити їх високу активність та високий коефіцієнт залученості домогосподарств у реалізацію проектів та ініціатив. По 12 областях бенефіціарами в III Фазі виступали 331070 домогосподарств, 1885397 членів громад. Найбільша кількість припадала на Луганську область, водночас, враховуючи нинішню ситуацію на Сході, коефіцієнт залученості населення значно зменшився порівняно з попередніми фазами.

Вагомими здобутками в III Фазі відзначаються Черкаська та Полтавська області, порівняльна характеристика яких представлена в дослідженні. В Черкаській області 17328 домогосподарств, 39497 членів громад виступали бенефіціарами Проекту, в Полтавській відповідно 10437 та 29761 (табл. 1).

Таблиця 1

Бенефіціари проекту ЄС/ПРООН: «МРГ-III»*

Область	Бенефіціари	
	Домогосподарства	Члени громади
1. Черкаська	17328	39497
2. Дніпропетровська	17994	35343
3. Донецька	56786	118463
4. Харківська	15181	37195
5. Херсонська	12340	35109
6. Кіровоградська	26139	58934
7. Київська	17173	33100
8. Луганська	94565	1325735
9. Миколаївська	15826	46745
10. Одеська	22909	73560
11. Полтавська	10437	29761
12. Запорізька	24392	51955
<i>Разом</i>	<i>331070</i>	<i>1885397</i>

*Джерело: [13]

Загальний бюджет мікропроектів в рамках III Фази складав 163,6 млн. грн. Найбільша частка з досліджуваних 12-ти областей припадала на Кіровоградську (11,6 % (18,9 млн. грн.)) та Запорізьку

(11,7 % (19,1 млн. грн.)) області. Загалом Кіровоградський та Запорізький регіони відзначились в третій фазі як найактивніші в аспекті як розробки та реалізації мікропроектів (відповідно підписано 47 та

49 грантових угод), так і щодо залучення коштів. В цих регіонах активними були як самі громади, так і приватний сектор (частка приватного сектора в співфінансуванні МП складала: у Кіровоградській області – 24,7 %, у Запорізькій – 32 %. Варто відзначити також вагомі досягнення у цьому аспекті й Черкаської та Полтавської областей: в Черкаській області – 47 затверджених мікропроектів та підписаних грантових угод (на другому місці разом із Запорізькою), в Полтавській – найбільш частка залучених коштів для фінансування мікропроектів

надійшла від приватного сектору (35,7 % загального бюджету).

Бюджет мікропроектів на Черкащині складав 14,7 млн. грн. (9 % загального бюджету по 12-ти регіонах), на Полтавщині – 11,0 млн. грн. (6,7 %). Найменший обсяг бюджету (лише 4,7 %) припадав на Харківську область (кошти ПРООН – 4,9%).

При загальній методології проекту та дотриманні принципу співфінансування, спостерігалась також диференціація регіонів щодо внесків партнерів та їхньої частки у фінансування мікропроектів (табл. 2).

Таблиця 2

Бюджет мікропроектів ЄС/ПРООН: «МРГ-III»*

Область	Бюджет, грн.								
	Загальний бюджет МП		В т.ч. внески партнерів						
	млн. грн	% до заг. бюджету	ОГ	СР/МР	РДА/РР	ОДА/ОП	Кошти держ. бюджету	Приватний сектор	ПРООН
1.Черкаська	14,7	9,0	9,3	6,8	6,4	10,8	6,8	0,0	10,1
2.Дніпропетровська	15,0	9,2	6,3	14,5	9,9	64,3	14,5	0,0	7,0
3.Донецька	11,0	6,7	5,9	4,2	11,7	0,0	6,9	0,0	6,8
4.Харківська	7,6	4,7	3,3	6,7	1,4	0,0	4,5	0,0	4,9
5.Херсонська	14,2	8,7	10,2	8,0	4,7	0,0	6,5	0,0	9,6
6.Кіровоградська	18,9	11,6	17,8	10,7	9,1	1,2	9,8	24,7	11,5
7.Київська	10,5	6,4	5,5	4,6	11,0	2,2	6,9	0,0	6,3
8.Луганська	13,9	8,5	6,4	7,8	9,2	16,3	8,6	0,0	8,8
9.Миколаївська	15,7	9,6	11,2	7,5	12,4	3,7	9,2	6,3	9,6
10.Одеська	12,0	7,3	8,8	5,2	4,6	0,0	4,8	1,3	8,4
11.Полтавська	11,0	6,7	4,3	7,2	8,1	0,0	7,3	35,7	6,5
12.Запорізька	19,1	11,7	10,9	16,8	11,3	1,5	14,2	32,0	10,4
Разом	163,6	100	100	100	100	100	100	100	100

*Джерело: [13]

В структурі загального бюджету Черкаської області (14,7 млн. грн в III Фазі) найбільша частка припадала на обласну державну адміністрацію / обласну раду (10,8 %). Також вагомою була частка ПРООН (10,1 %). Частка зібраних громадою коштів складала 9,3 %, коштів приватного сектора залучено не було (рис. 1).

Частка фінансування ПРООН в Полтавській області складала в III Фазі 59,6 %, коштів державного бюджету – 32,9 %. Однак частка громад при цьому була незначною – 5 %.

В третій фазі Проекту були реалізовані мікропроекти, що відображають місцеві пріоритети щодо поліпшення базових послуг, соціальної, економічної інфраструктури чи охорони здоров'я.

Підтримка інфраструктурних об'єктів передбачає три типи мікропроектів в залежності від форми розподілу внесків: мікропроекти основного типу, мікропроекти з відтворення методології та з енергоефективності [14]. У мікропроектах основного типу внесок організації громади становить 5% від загального бюджету, внесок з місцевого, районного чи обласного бюджету – 20% та від проекту МРГ – 75%. У мікропроектах з відтворення методології 5% загальної суми надається ОГ, 30% – з місцевого бюджету та 65% – від Проекту МРГ. Фінансування мікропроектів з енергоефективності розподілялося так: 5% від ОГ, 20% – з місцевого бюджету та 75% – з Проекту МРГ [12, с. 45].

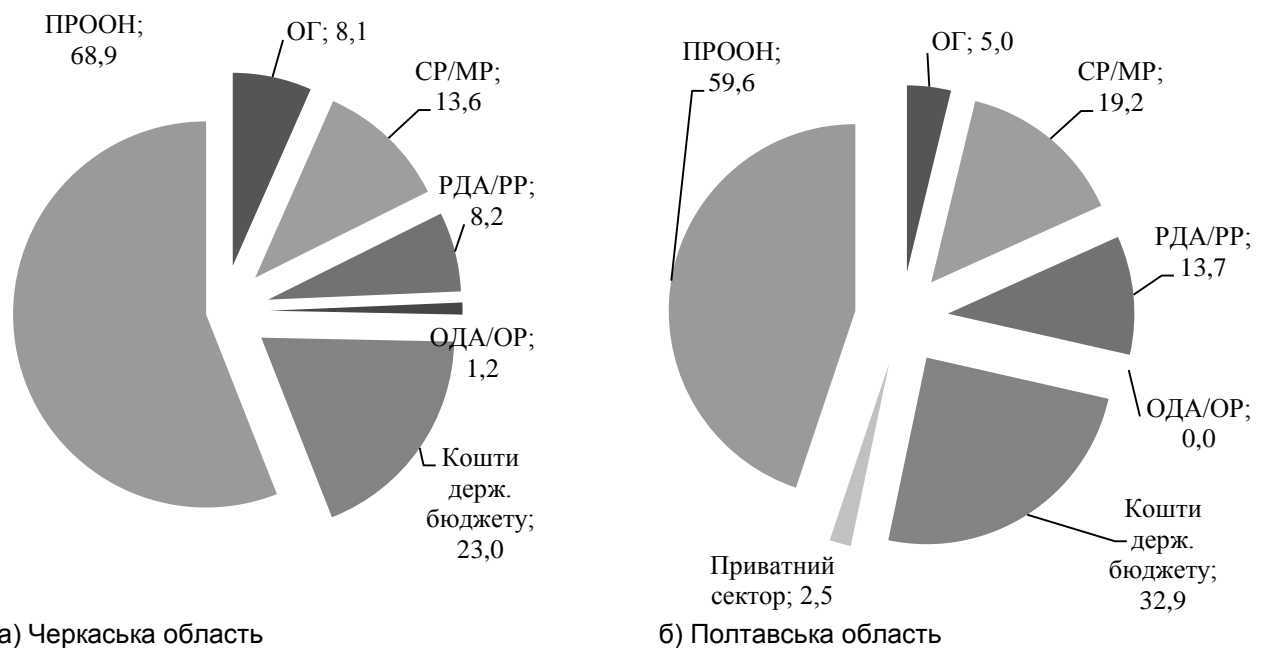

Рис. 1. Структура бюджетів мікропроектів в Черкаській та Полтавській областях

В III Фазі Проекту найбільша кількість реалізованих мікропроектів спостерігалась в інфраструктурному компоненті (320), зокрема в сфері енергозбереження – 271 мікропроект (84,7 % загальної кількості реалізованих інфраструктурних проектів). Найменше було реалізовано ініціатив щодо навколишнього середовища (0,3 %) та охорони здоров'я (6,3 %). В регіональному розрізі за компонентами проекту спостерігалась наступна ситуація: найбільше інфраструктурних мікропроектів затверджено та реалізовано в Дніпропетровській (31), Запорізькій (29) та Луганській (29) областях. Відповідно загальній тенденції по Україні, переважна більшість мікропроектів реалізовано за напрямом енергозбереження (табл. 3).

Таблиця 3

Типологія мікропроектів за напрямками діяльності Проекту*

Область	Разом інфраструктурних МП	Інфраструктурні МП, в т.ч.:				Іноваційні МП в енергозбереженні	МП економічного типу	Всього
		Здоров'я	Енергозбереження	Водопостачання-водовідведення	Навколишнє середовище			
1.Черкаська	27	2	21	4	0	10	10	47
2.Дніпропетровська	31	0	30	1	0	8	0	39
3.Донецька	28	6	21	1	0	3	1	32
4.Харківська	25	2	23	0	0	6	0	31
5.Херсонська	25	0	23	2	0	8	10	43
6.Кіровоградська	28	0	27	1	0	10	11	49
7.Київська	22	0	19	3	0	9	0	31
8.Луганська	29	6	18	4	1	9	0	38
9.Миколаївська	24	0	20	4	0	13	7	44
10.Одеська	26	3	20	3	0	7	6	39
11.Полтавська	26	1	23	2	0	7	0	33
12.Запорізька	29	0	26	3	0	10	8	47
Разом	320	20	271	28	1	100	53	473
Разом %	100,0%	6,3%	84,7%	8,8%	0,3%			
Всього %		4,2%	57,3%	5,9%	0,2%	21,1%	11,2%	100,0%

*Джерело: [13]

На Черкащині в III Фазі реалізовано 27 інфраструктурних мікропроекти (57,4 % загальної кількості мікропроектів), з них у сфері енергозбереження – 21, водопостачання та водовідведення – 4, здоров'я – 2. Варто відзначити високу активність громад у впровадженні інновацій в

енергозбереженні (10 мікропроектів (10 % загальної кількості МП в цьому компоненті)) та в економічному компоненті (10 мікропроектів (18,9 % загальної кількості МП в цьому компоненті)). Щодо Полтавської області, в якій в рамках III Фази було реалізовано 33 мікропроекти, то їх найбільша кількість сконцентрована в інфраструктурному компоненті (26 МП) в сфері енергозбереження (23 МП). Також на Полтавщині реалізовано 7 інноваційних мікропроектів

в енергозбереженні (7 % загальної кількості МП в цьому компоненті).

Бюджет мікропроектів був розподілений наступним чином: інфраструктурні мікропроекти – 73,9 млн. грн. (45 % загального обсягу фінансування), інноваційні мікропроекти в енергозбереженні – 36 млн. грн. (22 %), відтворені (репліковані) мікропроекти – 29 млн. грн. (18 %) та економічні мікропроекти – 24,7 млн. грн. (15 %) (рис. 2).

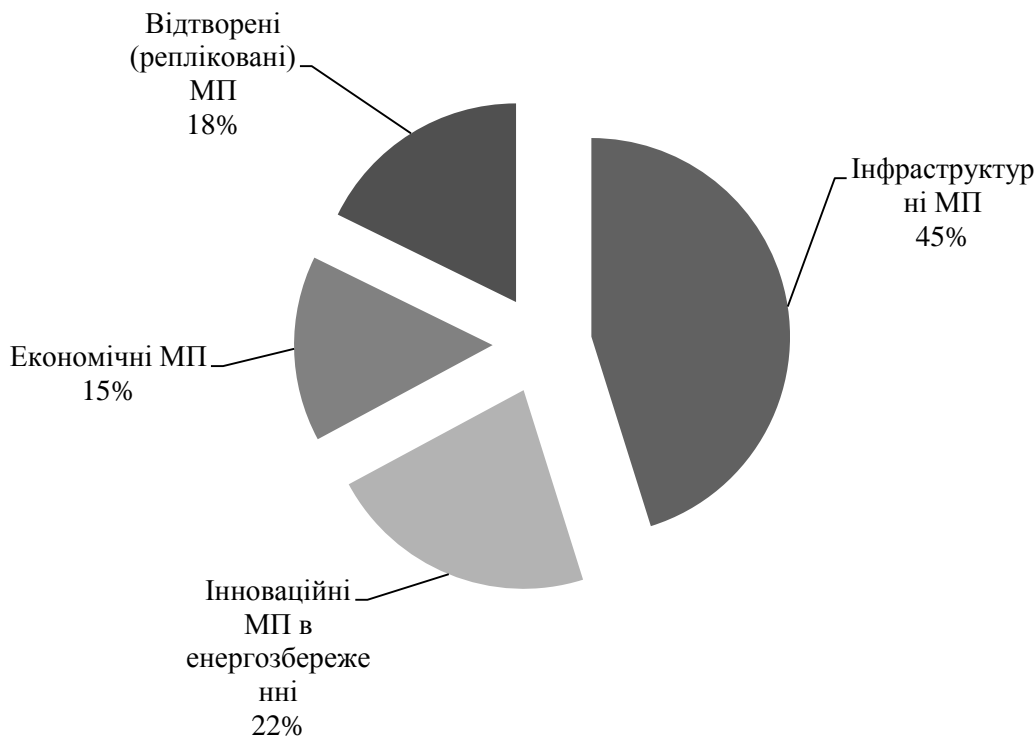

Рис. 2. Структура бюджету за компонентами Проекту

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, проект МРГ-III має на меті включення підходу розвитку, орієнтованого на громаду, до роботи місцевих органів влади. З огляду на це, Проект зосереджується на підтримці заходів з відтворення методології, що передбачають посилену роль органів влади у процесах мобілізації громад та зменшення частки МРГ у загальній вартості мікропроектів громад.

Крім того, районним та обласним органам влади, зацікавленим у застосуванні методології Проекту в інших районах/областях, також надається відповідна технічна підтримка. В рамках III Фази проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» наявні вагомі досягнення в усіх регіонах України, що свідчить про універсальність методології Проекту та її дієвість на всій території. Черкащина та Полтавщина відзначились в III фазі посиленою активністю та особливостями в реалізації інноваційних проектів в енергозбереженні.

Загалом варто підкреслити, що ключові компоненти програми МРГ-III націлені на розвиток партнерських відносин з метою досягнення значущих

результатів сталого розвитку по всій території країни. Це означає розробку спільними зусиллями за участі громад пріоритетних планів, розробка пропозицій щодо проектів, ініціаторами яких є общини, погодження мікропроектів та їхнє фінансування, а також постійний контроль виконання з метою забезпечення максимальної прозорості та підзвітності.

Ініціювання заходів у сфері розвитку на регіональному рівні та залучення громади дозволяє отримувати унікальні розробки, які є надзвичайно важливими для громади. У той час як МРГ надає технічну підтримку в рамках цього процесу, фактична участь кожної урядової структури дає можливість не лише розширити потенціал громад і місцевих органів влади. Методологія МРГ спрямована на посилення дієздатності громад, що є потужним підґрунтям та запорукою успіху реформи децентралізації. Роль каталізатора Проекту МРГ у сфері запровадження реформ з децентралізації відіграє тісний взаємозв'язок, який встановився між громадами-партнерами МРГ, та добровільне рішення сільських

та міських рад щодо формування об'єднаних територіальних громад.

Список використаної літератури:

1. Про Проект МРГ / Офіційний сайт МРГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cba.org.ua/ua/pro-nas/proekt-cba>
2. Проблеми сталого розвитку суспільства: погляд очима різних поколінь : монографія / [за заг. ред. О. Ю. Березіної, Ю. В. Ткаченко]; Національна мережа ВНЗ-партнерів спільного Проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»; Черкаський державний технологічний університет. – Черкаси:Видавець Чабаненко Ю.А., 2016. – 714 с.
3. Мелеганіч Г. Роль і значення українсько-словацького транскордонного співробітництва для сталого розвитку прикордонних громад Закарпатської області / Ганна Мелеганіч // K inovácii slovensko-ukrajinskej cezhraničnej spolupráce.- Centrum spoločenských a psychologických vied SAV, Košice, 2017. - С.210-217.
4. Місцевий розвиток за участі громади. Том 4: Регіональні аспекти та сталий розвиток міст: монографія / [за заг. ред.к. пол. н. Г. І. Мелеганіч, д. е. н. Ю. М. Петрушенка]. – Київ: ВАІТЕ, 2016. – С. 20 – 40. 0,6 д.а.
5. Інформація та культура в забезпеченні сталого розвитку людства: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., Маріуполь, 04 листопада 2015 р./Маріупольський державний університет; за заг. ред. ПІ Батичко.–Маріуполь: МДУ, 2015.–220 с.
6. Енергоаудит та енергоменеджмент в проектах сталого розвитку : методичний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://cba.org.ua/images/MANUALS/EE_manual.pdf
7. Енергозабезпечення регіонів України в контексті сталого розвитку / І. М. Семененко, Р. А. Галгаш, Я. В. Бурко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2016. – № 6. – С. 124-134. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VISUNU_2016_6_24
8. Петрушенко Ю. М. Концептуальні основи фінансування місцевого розвитку в проектах програми розвитку ООН в Україні [Електронний ресурс] / Ю. М. Петрушенко, Н. М. Костюченко, Ю. І. Данько // Актуальні проблеми економіки. – К.: Національна академія управління, 2014. – №9. – С. 257-263.
9. Місцевий розвиток за участі громади [Текст] : монографія: у 2-х т. Т.2 : Інституційні та прикладні аспекти управління місцевим розвитком, орієнтованим на громаду / [за заг. ред. Ю. М. Петрушенка]. - Суми : Університетська книга, 2013. – 368 с.
10. Усик В.І., Гиренко Х.В. Бюджет участі як ефективний інструмент місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/21119>
11. Посібники МРГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cba.org.ua/biblioteka/posibniki>
12. Річний звіт про виконану роботу за 2016 рік. Місцевий розвиток, орієнтований на громаду. Фаза III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cba.org.ua/images/APRs/170721_1817_CBA_2017.pdf
13. Річний звіт про діяльність Проекту МРГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cba.org.ua/ua/biblioteka/zviti-proektu>
14. Березіна О.Ю. Цілі сталого розвитку та стратегічні вектори соціальних реформ в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5560/1/151.pdf>

Ткаченко Ю.В., Бардина Т.О. Устойчивое развитие громад на основе глобального партнерства: оценка результатов III фазы проекта ЕС/ПРООН «Местное развитие, ориентированное на громаду»

В статье дана оценка результатов III Фазы проекта ЕС / ПРООН «Местное развитие, ориентированное на громаду» в региональном разрезе в аспекте результативности, устойчивого развития громад, влияния на реформу децентрализации и развития глобального партнерства. Отражены финансовые показатели III Фазы проекта по 12-ти регионам Украины, в частности проанализированы бюджеты микропроектов, основных бенефициаров и структуру финансирования по компонентам проекта. В сравнительном аспекте описан опыт реализации микропроектов и показатели Черкасской и Полтавской областей по III фазе проекта.

Ключевые слова: устойчивое развитие, проект МРГ, глобальное партнерство, территориальная община, микропроект регион.

Tkachenko Yu., Bardina T. Sustainable Development of Communities on the Basis of Global Partnership: Evaluation of the Results of Phase III of the EU / UNDP Project «Community Based Approach to Local Development»

The results of the third phase of the EU / UNDP project «Community Based Approach to Local Development» in a regional context are estimated in article in terms of productivity, impact on the sustainable development of the community, decentralization reform and development of global partnership. The financial indicators of the Project Phase III for 12 regions of Ukraine are presented. The budgets of micro projects, the main